

Spotkanie wielkanocne

• Krystyna Grdal

W Wielki Wtorek 30.III. 2010 r. odbyło się na ul. Jagiellońskiej, spotkanie wielkanocne Zarządu Koła Grodzkiego z przewodnikami miejskimi i terenowymi, którzy uczestniczą w naszych akcjach: „Przyjaciela Krakowa” i „Nie siedź w domu idź na wycieczkę”.

Zebrał Pan prezes Stanisław Welc. Podsumował akcję Przyjaciela Krakowa i podziękował wszystkim przewodnikom. Szczególne podziękowania przekazała koleżanka Magdalenie Gryglewskiej, za opracowanie wszystkich tematów tras, uzgadnianie terminów wstępów do muzeów i kościołów oraz rozdzielanie tras pomiędzy przewodnikami.

Podziękował również koleżce Pawłowi Jezioro i koleżance Krystynie Grdal za bezpośredni udział w prowadzeniu akcji – 44 dni spędzone przy wypuszczaniu grup w Domu Turysty lub w poszczególnych muzeach i innych miejscach, udzielanie informacji, rozdawanie programów. Docenił koleżankę Wiktorię Otwinowską, która uzgadniała tematy i terminy prelekcji w Towarzystwie Miłośników Historii i Zabytków Krakowa, Wyróżnił kolegę Kamila Barwacza, za jego systematyczną i samodzielną pracę, a w szczególności związaną z wycieczkami, drukiem programów, sprzedażą miejscówek.

Pokreślił wkład kolegi Roberta Syguta, który cały sezon wycinał karnety dla zbierających punkty na poszczególne odznaki Przyjaciela Krakowa. A było tego kilkanaście tysięcy.

Na koniec Pan Prezes złożył wszystkim życzenia świąteczne, po czym wszyscy indywidualnie składali je sobie nawzajem.

Stół był odświętnie przybrany: znalazły się tradycyjnie jajka, chrzan, a także mnóstwo słodkości - ciast, ciasteczek i innych pyszności. Do picia była herbata, kawa i woda mineralna, a dla chętnych była też lampka czerwonego wina.

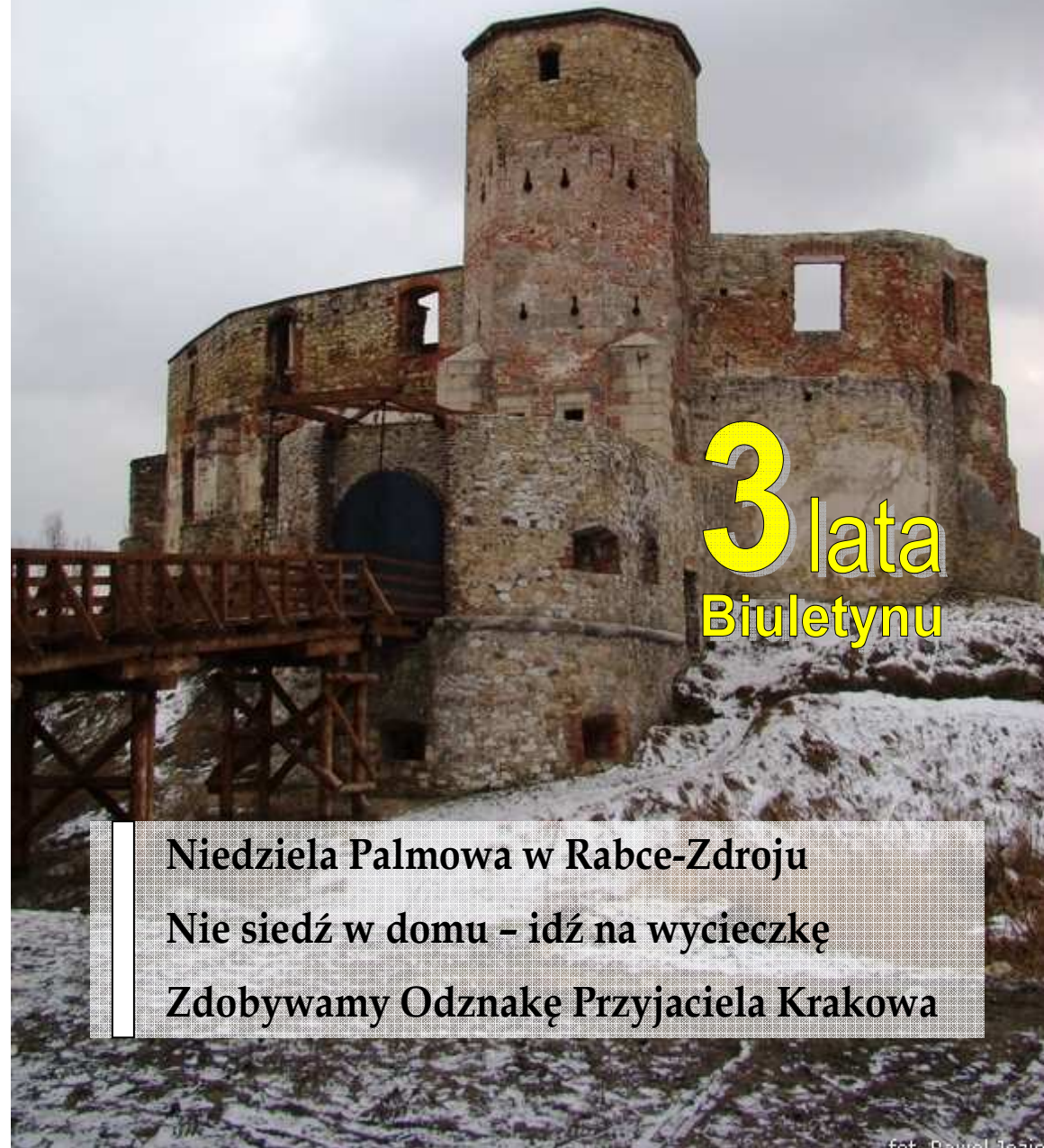
Stoły przybrane były pięknie bukszpanem, pomiędzy zielenią stały misy z wodą, na których pływając, paliło się bardzo dużo małych świeczek. Dekoracja wpływała na dobry nastrój.

Spotkanie upłynęło w miłej, serdecznej atmosferze. ●●

Biuletyn Koła Grodzkiego

Wydaje Zarząd Koła Grodzkiego PTTK w Krakowie
Nr 4 (37) Kwiecień 2010 Rok IV Nakład: 50 egz. egzemplarz bezpłatny

Niedziela Palmowa w Rabce-Zdroju

Nie siedź w domu - idź na wycieczkę

Zdobywamy Odznakę Przyjaciela Krakowa

W NUMERZE:

**Zdobywamy Odznakę
Przyjaciela Krakowa**

str. 3-4

**Nie siedź w domu –
idź na wycieczkę**

str. 5

**W dawnym Księstwie
Siewierskim**

str. 6-9

**Niedziela Palmowa
w Rabce**

str. 10-11

Spotkanie wielkanocne

str. 12

Biuletyn Koła Grodzkiego

ZESPÓŁ REDAKCYJNY:

Kamil Barwacz (redaktor naczelny),
Krzyszyna Grdał, Paweł Jezioro,
Wiktoria Otfinowska

KONTAKT Z REDAKCJĄ:

31-029 Kraków, ul. Zyblikiewicza 2b
z dopiskiem „Biuletyn”
tel. 12 422-85-28
kologrodzkie@gmail.com

OKŁADKA:

Zamek w Siewierzu;
fot. Paweł Jezioro

NAKLAD: 50 egzemplarzy

NUMER ZAMKNIĘTO:

19 kwietnia 2010r.

ARCHIWALNE numery „Biuletynu”
dostępne są w Bibliotece COTG PTTK,
przy ul. Jagiellońskiej 6 (II piętro) oraz
na stronie internetowej Koła.

mail: kologrodzkie@gmail.com

http://www.kologrodzkie.republika.pl

Na dobry początek

I kto by się tego spodziewał! „Biuletyn Koła Grodzkiego”, swoiste dziecko jego członków skończyło właśnie 3 lata! Niebawem zacznie chodzić do przedszkola! Powiem szczerze, że w najsmielszych snach nie myślałem, że tego doczekam :-). Słowa uznania i podziękowania mówiące o potrzebie tego małego pisma płynące od Was - Czytelników utwierdzają mnie, jak i całą Redakcję i Zarząd Koła, że nie robimy tego na marne! Za to wszystko najserdeczniej dziękujemy.

A teraz garść bieżących informacji o działalności Koła Grodzkiego PTTK. Zakończyła się właśnie 38. edycja akcji „Zdobywamy Odznakę Przyjaciela Krakowa”, a zarazem rozpoczęła się letnia „Nie siedź w domu – idź na wycieczkę”. Podsumowanie tej pierwszej i informacje o tej drugiej znajdziecie wewnątrz.

Ruszyły również wycieczki autokarowe, 3 już za nami, dalsze czekają tylko na swoją kolej. Relacje z ostatnio odbytych znajdziecie na dalszych stronach.

W tym roku zorganizowanych zostanie także kilka wycieczek autokarowych górskich w ramach „Rajdu na Raty – Siedem Wierchów Beskidzkich”, organizowanego przez Oddziałową Komisję Tur. Górskiej. Zapisy trwają!

Zapraszam do czytania i uczestniczenia we wszystkich organizowanych przez Koło Grodzkie imprezach.

DO ZOBACZENIA W MAJU!

Kamil Barwacz
Redaktor naczelny

Po mszy św. przy wyjściu z kościoła obejrzelśmy palmy. Były ładne, różnokolorowe, w większości niewielkie. Kilka było wyższych, jedna miała nawet ponad 20 metrów.

Następnie rozpoczęliśmy zwiedzanie Rabki. Z inicjatywy burmistrza Rabki Antoniego Rapacza, na placu przed dworcem kolejowym 6.XII.2004 r. odsłonięto pomnik św. Mikołaja. Monument ukazuje św. Mikołaja w stroju biskupa z pastorałem stojącego na kuli ziemskiej. Św. Mikołaj był w IV w. biskupem Miry w Azji Mniejszej i zasłynął swoją wrażliwością na ludzką niedolę. Pomnik otaczają figury dzieci.

W 1861 r. w Rabce otwarto uzdrowisko, które rozwija się do dzisiaj. Jest to największy ośrodek leczniczy w Polsce dla dzieci. Leczy się tu gruźlicę, astmę oskrzelową i schorzenia górnych dróg oddechowych. W 1996 r. na wniosek Kapi tuły Orderu Uśmiechu Rabka otrzymała tytuł „Miasto Dzieci Świata”. Znajduje się tu również jedyne na świecie Muzeum Orderu Uśmiechu w Rodzinnym Parku Rozrywki – Rabkolandzie.

Pospacerowaliśmy po Parku Zdrojowym – to rozległy park z szerokimi alejkami, ścieżkami zdrowia i miejscami rekreacyjnymi: place zabaw, korty tenisowe, boisko do piłki plażowej. W parku znajduje się pomnik Jana Pawła II, przy którym ma swój początek jeden ze szlaków papieskich. W czerwcu 2009 r. uruchomiono w Parku Zdrojowym tężnię solankową. Jedną z atrakcji miasta jest uruchomiona w 2006 r. fontanna przed dyrekcją uzdrowiska.

Wczesnym popołudniem pojechaliśmy do Chabówki. Skansen Taboru i Urządzeń Kolejowych został zlokalizowany na terenie byłej lokomotywowni pochodzącej z końca XIX w. W latach rozkwitu kolejnictwa stacjonowało tu 80 parowozów. W roku 1976 na tzw. zakopiance parowozy zastąpiono lokomotywami elektrycznymi. Od 1986 r. parowozy, wagony, urządzenia kolejowe gromadzono w lokomotywowni w Suchoj Beskidzkiej.

W 1993 r. uroczyście otwarto Skansen, do którego w latach późniejszych przeniesiono zabytkowy tabor z Suchoj Beskidzkiej. W swoich zbiorach Skansen posiada 51 parowozów (w tym 8 czynnych), 25 sprawnych wagonów pasażerskich, 55 wagonów towarowych, 5 pługów odśnieżnych i szereg innych urządzeń. Lokomotywy przeważnie pochodzą z chrzanowskiego Fabloku z lat 50-tych. Niektóre są znacznie starsze, jak parowóz z 1878 r.

Atrakcją jest również skład towarowy używany w filmie „Lista Schindlera” oraz czynna dreznina – stary model samochodu „Warszawa”, którą jeździli kolejowi dyrektorzy. Skansen w Chabówce jest największą w Polsce tego typu ekspozycją, także najczęściej odwiedzaną.

W promieniach zachodzącego słońca, podziwiając piękne widoki, zadowoleni z udanej wycieczki wracaliśmy „zakopianką” do Krakowa. ●●

Niedziela Palmowa w Rabce

• *Krystyna Grdal*

Niedzielę Palmową 28.III.2010 r. wybraliśmy się do Rabki, aby zobaczyć palmy, uzdrowisko i Skansen Taboru Kolejowego w Chabówce. Wycieczkę prowadził pan przewodnik Stefan Grzechnik, jak zawsze świetnie przygotowany, fachowo zrealizował całość wycieczki.

Rabka położona jest na granicy Gorców i Beskidu Wyspowego oraz Pasma Podhalańskiego. Leży nad Rabą i uchodzącymi do niej potokami: Poniczanką i Słonką. Posiada łagodny, górski klimat i odznacza się małą ilością opadów. Niewielkie wahania temperatury dziennej, średnia wilgotność, duże nasłonecznienie i mała ilość wiatrów powodują, że jest dobrym miejscem na uzdrowisko. Największym bogactwem naturalnym Rabki są znane od wieków, źródła lecznicze jodowo – bromowo – solankowe, zaliczane do najsilniejszych źródeł tego typu w Europie.

Zwiedzanie rozpoczęliśmy od Muzeum im. Władysława Orkana. Muzeum mieści się w zabytkowym, modrzewiowym kościółku z 1606 r. Wieża o konstrukcji słupowo – ramowej, dobudowana w XVIII w. nie zawiera gwoździ. Zastrzały i miecze zapewniają jej stabilność. Ozdobą wieży jest nadwieszona izbica i barokowy hełm z latarnią. Cała świątynia kryta jest gontem. Na dachu znajduje się barokowa wieżyczka na sygnaturkę. Przy wejściu umieszczono piaskowcowe kropielnice – jedna z nich pochodzi z 1835 r. Bardzo cennym zabytkiem są organy i balkon chórowy z 1778 r. Kościół okala grupa drzew: lipy, jesiony, dęby w większości zasadzonych w 1637 r.

Muzeum otwarto w sierpniu 1936 r. Utworzono je z inicjatywy członków Polskiego Towarzystwa Tatrzńskiego. Prezentowane eksponaty pochodzą z XIX i XX w., Ukazują kulturę duchową i materialną miejscowej ludności, jest to muzeum etnograficzne. Od 2000 r. Muzeum organizuje cykl imprez kulturalnych zatytułowanych „Święta Kultury Góralskiej” oraz „Święta Kultury Orkanowskiej”.

Gdy stary kościół okazał się za mały na potrzeby parafii, przystąpiono do budowy nowego. Nowy kościół p.w. Św. Marii Magdaleny wzniesiono w stylu neogotyckim w latach 1902 – 1908. W ołtarzu głównym znajdują się dwa obrazy: św. Marii Magdaleny, którą obrano patronką kościoła i parafii oraz łaskami słynący obraz Matki Bożej Rabczańskiej, przeniesiony ze starego kościoła.

Zdobywamy Odznakę Przyjaciela Krakowa

PODSUMOWANIE 38. SEZONU

• *Kamil Barwacz*

W sobotę 27 marca b.r. skończyliśmy 38. sezon Akcji „Zdobywamy Odznakę Przyjaciela Krakowa”. Jej organizatorami są: Koło Grodzkie PTTK oraz „Polska - Gazeta Krakowska”, współorganizatorami zaś: Towarzystwo Miłośników Historii i Zabytków Krakowa oraz Urząd Miasta Krakowa – Biuro Marketingu Turystycznego. W tym patronowało nam również Radio „Alfa”.

Należy również przypomnieć, że w grudniu 2009. Koło Grodzkie m.in. za akcję „Zdobywamy Odznakę Przyjaciela Krakowa zostało uhonorowane wyróżnieniem Krakowskiej Izby Turystyki „ODYS 2009” za szczególne osiągnięcia w turystyce.

A teraz garść informacji o 38 sezonie „Przyjaciela Krakowa”. Od 7 listopada ubiegłego roku do 27 marca b.r., zaproponowaliśmy chętnym 107 rozmaitych tras. Wyruszyło na nie 327 grup wycieczkowych, które liczyły po ok. 25 – 33 osób. Odbyło się również 12 specjalistycznych odczytów o historii i sztuce, na których frekwencja wynosiła po ok. 40-50 osób. Łącznie więc poznawało z nami Kraków ponad 11 tysięcy osób.

Jak zwykle na hasło „Przyjaciel Krakowa” otwierały się przed nami obiekty na ogół nie dostępne dla zwykłych śmiertelników, za co serdecznie dziękujemy ich opiekunom. W czasie naszego minionego sezonu zorganizowaliśmy trasy związane z aktualnymi rocznicami: 600-leciem Bitwy Grunwaldzkiej, 600-leciem powstania Krakowskiej Kongregacji Kupieckiej i 200-rocznicą urodzin Fryderyka Chopina. Wprowadziliśmy nowe tematy, m.in.: Zwiedzanie Kasyna Gry, Wodociągów Krakowskich na Bielanach czy Szpitala Specjalistycznego im. dr. Józefa Babińskiego.

Wyrazy podziękowania za organizację i czuwanie nad sprawnym przebiegiem Akcji należą się: członkom Koła Grodzkiego: Krystynie Grdal, Magdalenie Gryglewskiej-Meyerhold, Pawłowi Jezioro, Wiktorii Otfinowskiej, Stanisławowi Welcowi, Robertowi Sygutowi. Prezesowi Towarzystwa Miłośników Historii i Zabytków Krakowa prof. dr hab. Jerzemu Wyrozumskiemu i p. Irenie Szulc dziękujemy za organizację odczytów dla uczestników odznaki złotej z pawim piórem.

Słowa podziękowania składamy wszystkim wykładowcom Tow. Mił. Hist. i Zab. Krak.: Andrzejowi Banachowi, Andrzejowi Chwalbie, Krzysztofowi Czyżewskiemu, Krzysztofowi Daszykowi, Stanisławowi Dziedzicowi, Zdzisławowi Noga, Janowi Oberbek, Jackowi Purchla, Janowi Rogóż, Michałowi Rożkowi i Jerzemu Wyrozumskiemu oraz przewodnikom po Krakowie: Barbarze Bednarskiej, Krystynie i Stanisławowi Cyrulikom, Magdalenie Gryglewskiej-Meyerhold, Małgorzacie Kałka, Krzysztofowi Karwanowi, Lidii Kolbusz, Stanisławowi Jackowi Kołodziejczykowi, Barbarze Kurek, Barbarze Ładzie, Henrykowi Łukasikowi, Aleksandrze Mirskiej, Urszuli Morawiec, Zofii Musielewicz-Norek, Ewie Pastuszek, Jolancie Polańskiej, Ewie Rudnickiej, Dominice Stęclik, Krzysztofowi Szafrącowi, Hannie Tomaszek, Stanisławowi Welcowi, Jerzemu Weźgowcowi i Elżbiecie Woźniak.

Zdobywamy Odznakę Przyjaciela Krakowa

MARZEC

● *Kamil Barwacz*

„W marcu jak w garncu” – wszyscy znamy to przysłowie. Wiemy również o tym, że marzec rokrocznie jest ostatnim miesiącem każdej kolejnej edycji akcji „Zdobywamy Odznakę Przyjaciela Krakowa”. Akcji, organizowanej przez Koło Grodzkie PTTK przy współudziale Urzędu Miasta Krakowa, „Polski-Gazety Krakowskiej” i Towarzystwa Miłośników Historii i Zabytków Krakowa, a w tym roku również Radia „Alfa”.

Odkrywanie kolejnych tajemnic naszego miasta rozpoczęliśmy od odwiedzenia kilku krakowskich zakonów i klasztorów – byliśmy u oo. Bernardynów i ss. Bernardynek, oo. Cystersów w Mogile, oo. Reformatorów (gdzie zwiedziliśmy krypty), oo. Kapucynów i oo. Jezuitów.

W kolejnych dniach zaglądnęliśmy m.in. na Kazimierz – zwiedziliśmy żydowskie miasto, Starą Synagogę oraz Nowy Cmentarz Żydowski przy ul. Miodowej. Spacerowaliśmy również krakowskimi ścieżkami Jana Pawła II, szukaliśmy wiosny w okolicach błoń i Parku Jordana, poznaliśmy historię Alei Trzech Wieszców.

Gościliśmy również w Oddziale Muzeum Historycznego Miasta Krakowa na ul. Pomorskiej, gdzie obejrzelśmy wystawę „Walka i męczeństwo Polaków w latach 1939-1945”. Odwiedziliśmy Dworek Jana Matejki w Krzesławicach, Dom Józefa Mehoffera – Oddział Muzeum Narodowego w Krakowie oraz wcześniej już wspomnianą Starą Synagogę.

Marzec jak i cały 38. sezon Akcji „Przyjaciela Krakowa” zakończyliśmy w sobotę poprzedzającą Niedzielę Palmową, spacerując wiślanymi bulwarami od mostu Powstańców Śląskich do klasztoru ss. Norbertanek na Zwierzyńcu oraz wsłuchując się, w krążące po krakowskich zaułkach echa Bitwy Grunwaldzkiej, w jej 600-letnią rocznicę.

W marcu nie zabrakło również bardzo cenionych przez uczestników Akcji prelekcji organizowanych przez Towarzystwo Miłośników Historii i Zabytków Krakowa, dla osób zdobywających pawie pióra. Wysłuchaliśmy: prof. d hab. Michała Rożka nt. „Dramat Polskich Koron”; dr. hab. Krzysztofa Daszyka „Kraków w I-poł. XIX wieku” i pana Jana Oberbek „Jan Nepomucen Bobrowicz – Chopin Gitary”.

Pomimo, że obecny sezon akcji „Zdobywamy Odznakę Przyjaciela Krakowa” już się zakończył, gorąco zapraszamy do udziału w pozostałych imprezach organizowanych przez Koło Grodzkie PTTK. A na spacerach po Krakowie do zobaczenia już niedługo, bo w listopadzie! ●●

W Koziegłowach odwiedziliśmy kościół parafialny p.w. Św. Marii Magdaleny. Wybudowany jest w stylu gotyckim, o grubych murach opiętych na zewnątrz masywnymi szkarpami, dopasowany do XV w. prezbiterium. Dach bardzo stromy, z barokową wieżyczką, kryty gontem. Jest jednonawowy, prezbiterium oddzielone jest od nawy łukiem. Wieża z wąskimi okienkami - strzelnicami, przylega do nawy od strony zachodniej. Można wnioskować, że kościół był również warownią.

W północno-zachodniej części miasta, znajduje się kościół św. Barbary – fundowany wraz z przytułkiem dla ubogich przez rodzinę Kawieckich. Kościół jest murowany, kryty gontem, na dachu ma barokową wieżę. Ołtarz główny renesansowy, bogato złożony z wizerunkiem św. Barbary. W przeszłości kościół łączył się ze szpitalem, miał własny fundusz, ziemię i zabudowania gospodarcze.

W Koziegłówkach odwiedziliśmy zbudowane w latach 1903-1908 wg planów inż. J. Pomianowskiego Sanktuarium Św. Antoniego. Kościół murowany w stylu włoskiego renesansu, front zdbi wieża z kolumnadą. Jest podzielony dziesięcioma filarami na trzy nawy, dzięki czemu całość ma kształt krzyża łacińskiego.

Kościół w Cynkowie
fot. P. Jezioro

Sklepienie nawy głównej jest wnekowe, a naw bocznych beczkowe. Ołtarz główny z czerwonego marmuru ma kształt stołu, nastawę tworzy tabernakulum, znajdujące się między kolumnami. W kościele jest pięć ołtarzy.

Uwagę zwraca czarny, marmurowy o czterech kolumnach i pilastrach ołtarz św. Antoniego Padewskiego – cudotwórcy. Postać św. Antoniego przedstawiona jest w srebrnej i złoczonej sukni w kwiaty. W prawej ręce trzyma lilię, w lewej książkę, na której siedzi Dzieciątko Jezus. Kościół jest miejscem pielgrzymek każdego 13 czerwca.

W drodze powrotnej o zmroku, przy intensywnie padającym śniegu, zatrzymaliśmy się w Cynkowie, gdzie dwie godziny w zimnie czekał na nas Pan kościelny. Obejrzelśmy XVII w. kościół p.w. św. Wawrzyńca, który należy do klasy zerowej zabytków. Jest drewniany, konstrukcji sumikowo-łątkowej, szalowany, wzmocniony lisciami, na zewnątrz obity gontem. Jest jednonawowy z węższym prezbiterium. Wewnątrz belka tęczowa dekorowana rozetą z ludowymi rzeźbami Chrystusa Ukrzyżowanego i św. Wawrzyńca. Ołtarz główny późnorenesansowy. Dachy dwuspadowe pokryte gontem. Nad nawą wieżyczka na sygnaturkę, kształtu barokowego z latarnią.

Nasytzeni strawą duchową wróciliśmy do domu. ●●

W dalszej drodze pojechaliśmy do Siewierza. Siewierz to miasto położone na Garbie Tarnogórskim nad rzeką Czarną Przemszą. Już w XII w. był osadą targową, a w XIII w. siedzibą Kasztelanii. Początkowo ośrodek był zlokalizowany wokół romańskiego kościoła p.w. Św. Jana Chrzciciela.

Kościół Św. Jana Chrzciciela zbudowany został w XII w. Wykonany jest z kamienia ciosanego, w stylu romańskim, ze sklepieniem burgundzkim. Należy do najstarszych świątyń w Polsce. W nieznanym czasie uległ pożarowi, co doprowadziło do zapadnięcia się sklepienia i nadwyższenia ścian. W 1639 r. nieznanymi fundatorami wsparł mury przyporami, pokrył dachem, ale zamiast sklepienia dał płaski sufit oraz dobudował kruchtę. Kościół posiada wąskie okna podobne do strzelnic. Okna i małe drzwi przemawiają za obronnym charakterem budowli. Kościół posiada półkolistą absydę, w niej fragmenty polichromii romańskiej i gotyckiej. Do wnętrza prowadzi uskokowy portal zamknięty półkoliście z prostokątnym wejściem.

Zamek w Siewierzu - na początku XIV w. na miejscu drewniano-ziemnego gródka kasztelańskiego, książęta bytomscy, rozpoczęli budowę murowanego, gotyckiego zamku. Zamek składał się z cylindrycznej wieży obronnej i budynku mieszkalnego. Pod rządami biskupów krakowskich w zamku skupiało się życie polityczne i kulturalne księstwa. Zamek był wielokrotnie przebudowywany, na przełomie XVII i XVIII w. basztę przy bramie podwyższono i zwieńczono barokowym hełmem z cebulą i latarnią. Wybudowano wschodnie skrzydło zamku. W XX w. rozpoczęto prace mające na celu zabezpieczenie budowli, a w 1999r. wznowiono prace, zmierzając do zachowania zamku w stanie tzw. trwałej ruiny.

Następnie traktem biskupim przeszliśmy do kościoła p.w. Św. Macieja. Początki kościoła sięgają XV w. Obecny kształt uzyskał po rozbudowie w latach 1782 – 1784. Przedłużono wtedy kościół w kierunku zachodnim, wzniesiono nową, jedno wieżową fasadę, zbudowano kruchtę skarbiec i jedną kaplicę, nadając budowli charakter barokowo-klasycystyczny. Jest to kościół orientowany, jednonawowy z węższym prezbiterium. W ołtarzu głównym widnieje obraz patrona – Św. Macieja Apostoła. Fasadę kościoła zdobi kamienny portal barokowy.

W Siewierzu odwiedziliśmy także Izbę Tradycji i Kultury Dawnej – otwarta w 2005 r., mieści się w zabytkowym XVIII w. dworku. W izbie znajduje się ok. dwóch tysięcy eksponatów obejmujących dawne rzemiosło, zabytki archeologiczne, prace malarskie, rzeźbę i rękodzieło artystyczne.

Na zakończenie wstąpiliśmy do Rynku i kościoła szpitalnego św. Barbary i św. Walentego. Kościół jest niewielki, jednonawowy. Wewnątrz piękne barokowe ołtarze. Dach dwuspadowy, kryty blachą z barokową wieżyczką na sygnaturkę.

Nie siedź w domu – idź na wycieczkę

• *Kamil Barwacz*

W tym roku akcja „Nie siedź w domu – idź na wycieczkę” organizowana przez Koło Grodzkie PTTK przy patronacie medialnym „Polski-Gazety Krakowskiej” i wsparciu finansowym Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego wystartowała po raz 38.

W ramach akcji, która rozpoczęła się w Niedzielę Palmową i potrwa do końca października zorganizowanych zostanie 80 1-dniowych wycieczek pieszych nizinnych i górskich, których trasy poprowadzą najpiękniejszymi, a czasami nieco zapomnianymi okolicami Krakowa jak i całej Małopolski.

Trasy będą miały przeważnie od ok. 8-10 do 15 km długości, podczas których promowane będą obiekty na szlakach dziedzictwa kulturowego Małopolski jak i aktywne spędzanie wolnego czasu – turystyka piesza jako ważny i przyjemny element dbania o zdrowie i kondycję zarówno fizyczną, jak i psychiczną. Skierowane są one do wszystkich mieszkańców aglomeracji krakowskiej.

Na wycieczki odbywające się w ramach Akcji „Nie siedź w domu – idź na wycieczkę” nie trzeba się wcześniej zapisywać – wystarczy przyjść na wskazane w programie miejsce zbiórki. Dojazd organizowany jest komunikacją zbiorową – autobusami MPK, PKS, BUS i pociągami.

W bieżącym roku Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego przyznał Kołu Grodzkiemu w ramach konkursu „Małopolska Gościńska” dotację-grant na organizację Akcji „Nie siedź w domu – idź na wycieczkę”. Jednak wysokość uzyskanej dotacji nie pozwala na pokrycie pełnych kosztów Akcji, dlatego Zarząd Koła postanowił utrzymać odpłatność za udział w wycieczkach w wysokości 4 zł od osoby dorosłej. Dzieci i młodzież uczestniczą bezpłatnie. Wpłaty ww. kwoty wraz zapisem na listę uczestnictwa zbierane będą każdorazowo przed rozpoczęciem wycieczki na miejscu zbiórki.

Podczas organizowanych wycieczek zdobywać można m.in. ustanowioną przez Koło Grodzkie odznakę „Miłośnika Okolic Krakowa”. Można również zbierać punkty na Odznaki Turystyki Pieszej, Odznakę „Miłośnika Jury” czy Górskiej Odznaki Turystycznej. Regulaminy ich zdobywania dostępne są w Kole Grodzkim oraz na stronach internetowych PTTK.

Miesięczne programy wycieczek do uzyskania są w Kole Grodzkim, w godzinach dyżurów oraz na stronie internetowej Koła Grodzkiego. „Polska-Gazeta Krakowska” w swoich piątkowych wydaniach publikuje szczegółowy program na najbliższy weekend wraz z opisem krajoznawczym trasy.

Zapraszamy do udziału!

W dawnym Księstwie Siewierskim

• Krystyna Grdal

Przy szarej, wietrznej pogodzie, 6 marca 2010r. wybraliśmy się z Kołem Grodzkim, aby zwiedzić teren dawnego Księstwa Siewierskiego. Wycieczkę prowadziła pani przewodnik Magdalena Gryglewska. Zaplanowała i opracowała wycieczkę w najdrobniejszych szczegółach. Z Krakowa przez Olkusz pojechaliśmy do Dąbrowy Górniczej.

Księstwo Siewierskie od 1177r. do 1443 r. było we władaniu Piastów bytomskich, potem cieszyńskich, opolskich, zależnych od państwa czeskiego. Po zakończeniu sporów po 1443r. miasto i zamek stały się siedzibą biskupów krakowskich. Ziemie księstwa były suwerenne terytorialnie i jurysdykcyjnie, były całkowicie odrębnym, niepodległym państwem. Księstwo miało własną gospodarkę, skarb i wojsko. W 1790 r. Sejm Wielki zlikwidował księstwo, wcielając je do Rzeczypospolitej.

Dąbrowa Górnicza – miasto położone w Zagłębiu Dąbrowskim nad rzeką Przemszą. Zwiedzanie rozpoczęliśmy od Bazyliki Matki Boskiej Anielskiej, która jest Sanktuarium Diecezji Sosnowieckiej.

Bazylika MB Anielskiej w Dąbrowie Górn. fot. P. Jezioro

Pierwszy kościół p.w. Św. Aleksandra wybudowano w latach 1875 – 1877. W 1898 r.

został poświęcony kamień węgielny pod budowę nowego kościoła, który został wybudowany wg projektu J. Pomian – Pomianowskiego, w stylu neogotyckim, halowy z poprzeczną kaplicą św. Aleksandra (dawnym kościołem). Kościół posiada układ trójnawowy z dwoma transeptami, trzema wieżami w fasadzie zachodniej i dwiema bocznymi. Wieża główna o wysokości 83,5 m z krzyżem, zakończona jest stalowym hełmem, pokrytym blachą miedzianą. Wewnątrz wieży jest kilka poziomów, najwyższy to pomost widokowy z balkonami.

W ołtarzu głównym znajduje się koronowana, słynąca łaskami figura Matki Boskiej Anielskiej z Dzieciątkiem, wykonana z drewna cyprysowego w 1901r. przez J. Baltazara Proszowskiego. Matkę Bożą otacza Bóg Ojciec i Duch Święty, oraz święci i aniołowie. Figura jest w postawie stojącej jako Królowa Świata w koronie i z berłem. Na lewym ramieniu trzyma Jezusa z rozłożonymi rękami.

W 1957 r. Matka Boska Anielska została ogłoszona przez prymasa Wyszyńskiego Patronką Dąbrowy Górniczej i Matką Zagłębia. W 1968 r. odbyła się koronacja figury, której dokonali prymas Wyszyński i metropolita krakowski kardynał Karol Wojtyła.

Z kościoła pojechaliśmy do Pałacu Kultury Zagłębia, który znajduje się w centralnym miejscu Dąbrowy. Budynek reprezentujący styl socrealistyczny, został wybudowany w latach 1951 – 1958 wg projektu Z. Rzepeckiego. Wnętrze charakteryzuje rozmach lat pięćdziesiątych. Hala wyłożona są marmurem, a sale ręcznie malowanymi kaflami. Salę Ślubów wyłożono drewnem z lustkami. Pałac jest centrum kulturalnym miasta, odbywają się tu koncerty, festiwale, recitale, spotkania artystyczne. Ma też siedzibę teatr i kino studyjne „Kadr”.

Naszym następnym celem był Będzin - 60 - tysięczne miasto, położone na Wyżynie Śląskiej nad rzeką Czarną Przemszą. Zwiedzanie rozpoczęliśmy od zamku królewskiego wzniesionego w miejscu wcześniejszego wiślańskiego grodu na Górze Zamkowej. Najstarszym XIII w. elementem warowni jest cylindryczna wieża, do której w połowie XIV w. za panowania Kazimierza Wielkiego, dobudowano budynek mieszkalny, oraz dwa pierścienie murów, okalające niewielki dziedziniec, tworząc w ten sposób tzw. Zamek Górny. Następnie wzniesiono Zamek Dolny, którego mury łączyły się z kamiennymi murami otaczającymi całe miasto.

Zamek w Będzinie fot. P. Jezioro

Obecnie Zamek pełni rolę muzeum. W sali na parterze zgromadzono ekspozycję z historii Będzina: są dokumenty będzińskich cechów, mapy, plany, pamiątki dokumentujące życie mieszkańców. Zebrano także kamienie i płaskorzeźby związane z najważniejszymi wydarzeniami w historii miasta. Na piętrach znajduje się wystawa broni: na I piętrze broń palna i artyleryjska, broń myśliwska, na II piętrze wystawiono broń białą i uzbrojenie ochronne m.in. zbroje, hełmy, szyszaki, napierśniki, rękawice, naramienniki itp.

W dawnym Pałacu Mieroszewskich znajduje się Muzeum Zagłębia. Pałac Mieroszewskich wzniesiono w latach 1702 – 1718, stanowi perłę barokowej architektury w rejonie Zagłębia Dąbrowskiego. Stałe ekspozycje muzealne, oprócz wnętrz pałacowych, obejmują zagadnienia archeologiczne, etnograficzne, historii sztuki. W pięknym parku można zobaczyć barokowe rzeźby ogrodowe. Od strony podjazdu zachowały się oficyny i zabudowania gospodarcze dawnego majątku.